

FAGOPPGAVE

Den profesjonelle førskolelærer

- Den flerkulturelle barnehagen

Utarbeidet av:

Kjersti Helene Hartviksen

Studium:

Førskolelærerutdanning, deltid, DEFU 2010, Lofoten

Innlevert:

Høst 2013

Innhold

Forord.	1
1.0 Innledning.	2
1.1 PRESENTASJON AV TEMA.	2
1.2 BEGRUNNELSE FOR VALG AV TEMA/FØRFORSTÅELSE.	2
1.3 EGET FAGLIG STÅSTED.	3
1.4 FORMÅLET MED OPPGAVEN.	3
1.5 BEGRENSNING OG PRESISERING AV PROBLEMSTILLING.	3
1.6 AVKLARING AV SENTRALE BEGREPER I PROBLEMSTILLINGEN.	3
1.7 PERSPEKTIV.	4
1.8 PRESENTASJON AV PROBLEMSTILLING.	5
1.9 OPPGAVENS DISPOSISJON.	5
2.0 Teori/perspektiv	6
2.1 SAMARBEID OG DIALEKTISK RELASJONSTEORI.	6
2.2 PROBLEMORIENTERT TILNÆRMING.	8
2.3 RESSURSORIENTERT TILNÆRMING.	8
3.0 Metode.	9
3.1 METODISKE OVERVEIELSER.	9
3.2 VALG AV METODE.	10
3.3 INTERVJU SOM METODE	10
3.4 UNDERSØKELSESSTED.	11
3.5 RESPONDENTER.	11
4.0 Drøftingsoverveielser og drøftning av intervjumateriale	11
4.1 Å SKAPE TILLIT OG TRYGGHET.	12
4.2 SAMARBEID I EN DIALEKTISK RELASJON.	14
4.4 TILNÆRMING TIL MANGFOLD.	18
5.0 Oppsummering	19
6.0 Litteraturliste	21
7.0 Vedlegg.	22
7.1 VEDLEGG 1. INFORMASJONSBREV.	22

7.2 VEDLEGG 2. INTERVJUGUIDE.....	23
7.3 VEDLEGG 3. RÅMATERIALE INTERVJU.....	24

Forord.

Først og fremst vil jeg rette en takk til respondentene som villig stilte opp til intervju, slik at jeg fikk innhentet materiale til oppgaven. Dere er gull verdt. Uten hjelp fra dere hadde det blitt vanskelig å fullføre arbeidet med oppgaven.

En stor takk til to av mine medstudenter som trofast har stilt opp til gruppemøter gjennom snart fire år. Det å kunne ha diskutert teori, litteratur og oppgaver sammen med dere har vært kjempebra.

En ekstra stor takk til mannen min som har gitt meg den støtten jeg trengte når det har stormet som verst med lesing og oppgaveskriving. En stor takk til barna som har vist stor tålmodighet tross sin unge alder. Videre vil jeg også rette en stor takk til resten av familien som har stilt opp som barnevakt når det har vært behøvelig. En ekstra takk til min søster som har vært en god samtalepartnere når teorien skulle fordøyas, og jeg følte at oppgavene trengte å leses gjennom før levering. Uten dere hadde det blitt vanskelig å få gjennomført studiet.

Til sist har jeg lyst til å rette en takk til min veileder, høghskolelektor Sølvi Thuv. Takk for konstruktive tilbakemeldinger på mitt arbeid. Det har gitt meg utfordringer som har vært med på å utvikle meg som skribent, og det å skulle forsvare egen tenkning. Det har vært utrolig lærerikt for meg.

Jeg har lyst til å avslutte med et vers som jeg kom over i min søken etter teori. Et vers jeg synes passer godt i forhold til min oppgave.

*Det du sier om meg
Det du tror om meg
Slik du er mot meg
Hvordan du ser på meg
Hva du gjør med meg
Hvordan du hører på meg
Slik blir jeg!*

M. Jennes

1.0 Innledning.

Hovedtema for fagoppgaven er den profesjonelle førskolelæreren. Som undertema har jeg valgt meg den flerkulturelle barnehagen. Dette har jeg gjort fordi vi i stadig større grad møter på mennesker som har en annen kulturell bakgrunn enn oss selv.

1.1 Presentasjon av tema.

I dag er det enkelt å forflytte seg rundt om kring i verden (Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). Denne mobiliteten har ført til at det norske samfunnet er blitt mer mangfoldig, noe som innebærer at den norske befolkningen består av mennesker som har forskjellige språk, kulturer og religioner. I barnehagehverdagen og ellers i dagliglivet blir vi presentert for ulike problemstillinger i forhold til barn med minoritetsbakgrunn. Søkelyst settes ofte mot barna og deres familiebakgrunn og sjelden eller aldri mot samfunnet og institusjonene (Gjervan, Andersen og Bleka, 2006).

1.2 Begrunnelse for valg av tema/Førforståelse.

Interessen for området har våknet etter hvert som jeg har vært ute i praksis, og gjennom erfaringer jeg har gjort meg i jobben som assistent i skolen. Jeg synes temaet er interessant og spennende. Når jeg treffer mennesker med en annen kulturell bakgrunn enn meg selv, stiller jeg ofte spørsmål om deres kultur, både i form av religion, mat og tradisjoner. For meg har disse møtene blitt en ressurs i forhold til å lære mer om mennesker med en annen kulturell bakgrunn enn den jeg selv har. Det gir mulighet for perspektivutvidelse gjennom at man møter og blir kjent med et spekter av kulturelle uttrykk (Aamodt og Hauge, 2013).

Det har vært interessant å se hvor ulikt de ulike barnehagene velger å vektlegge arbeidet rundt den flerkulturelle barnehagen. Jeg vil gjerne vite litt mer om hvordan førskolelæreren tenker og hvordan han/hun ser for seg at det kan jobbes målrettet mot temaet den flerkulturelle barnehagen med fokus på foreldresamarbeid.

1.3 Eget faglig ståsted.

Skoleåret 92/93 gjennomgikk og fullførte jeg et studium som kaltes for skolefritidspedagogikk. Etter det har jeg jobbet fem år i barnehage. Fra jeg sluttet å jobbe i barnehagen og frem til i dag har jeg jobbet femten år i skolen som assistent.

1.4 Formålet med oppgaven.

Formålet med denne oppgaven er at jeg ønsker å lære mer om hvordan førskolelæreren jobber med foreldresamarbeidet i forhold til foreldre som har minoritets bakgrunn. I tillegg er denne fagoppgaven en del av den avsluttende eksamen i pedagogikk.

1.5 Begrensning og presisering av problemstilling.

I forhold til at jeg har begrenset med tid for å kunne jobbe med oppgaven, har jeg valgt å se foreldresamarbeidet fra førskolelærerens synsvinkel. Av vesentlig karakter er også oppgavens lengde som begrenser seg til 20 sider. Jeg er oppmerksom på at valget mitt kanskje ikke fanger temaet i sin helhet og bredde. Med mere tid tilgjengelig kunne jeg ha gjort meg bruk av representanter fra foreldregruppa for å belyse temaet fra begge sider. Dette får ligge til en eventuell senere anledning der tid og størrelse på oppgaven ser annerledes ut.

1.6 Avklaring av sentrale begreper i problemstillingen.

Problemstillingen inneholder to begreper jeg vil avklare. Det første er begrepet minoritet. Minoritet kommer av ordet minor som kan brukes om noe som er mindre, sekundært eller avhengig av noe (Andersen, Gjervan og Bleka, 2006). I oppgaven velger jeg å se begrepet i forhold til etniske grupper som er i mindretall, og enda mer konkret mennesker som er innvandret til Norge i løpet av de siste fem årene.

Det andre jeg vil avklare foreldresamarbeid. Jeg har valgt å støtte meg til barnehageloven når jeg avklarer hva jeg legger i foreldresamarbeid. Dette fordi jeg anser styringsdokumentene som sentral i forhold til hvordan barnehagens personale jobber med foreldresamarbeid. I styringsdokumentene brukes det to begreper som dekker ulike sider ved kontakten mellom barnehagen og foreldrene. Det ene er forståelse og det andre er samarbeid. Med forståelse menes gjensidig respekt og anerkjennelse for hverandres ansvar og oppgaver i forhold til

barnet(Kunnskapsdepartementet, 2011). Med samarbeid menes den regelmessige kontakten der informasjon og begrunnelser utveksles(Kunnskapsdepartementet, 2011). Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit. I et litt mer helhetlig perspektiv vil samarbeid mellom to parter, en profesjonell og en bruker, føre til dialektisk relasjonsteori. Denne teorien vil jeg komme nærmere inn på i teorikapitlet.

1.7 Perspektiv.

Noen av observasjonene jeg har gjort i de ulike praksisene som jeg har vært i, har ført til at jeg er begynt å tenke på om vi er nok oppmerksomme på hvordan og eventuelt om styringsdokumentene kan brukes som verktøy når det kommer til temaet foreldresamarbeid.

Barnehagens arbeid har sin forankring i Lov om barnehager(Kunnskapsdepartementet 2005) og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver(Kunnskapsdepartementet 2011).

Dermed blir det av vesentlig karakter for foreldresamarbeidet å se på hva disse overordnede dokumentene sier om samarbeidet mellom barnehagen og barnas hjem(Gjervan, Andersen og Bleka, 2006).

I Lov om barnehager står det slik: *Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling*(Lov om barnehager, 2005 s. 1).

I rammeplanen står det slik: *Det er to begrep i loven, forståelse og samarbeid som dekker ulike sider ved kontakten mellom barnehagen og foreldrene. Med forståelse menes gjensidig respekt og anerkjennelse for hverandres ansvar og oppgaver i forhold til barnet. Med samarbeid menes den regelmessige kontakten der informasjon og begrunnelser utveksles. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit*(Kunnskapsdepartementet, 2011 s. 18 og s. 20).

I rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står det også at: *I møte med foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn har barnehagen et spesielt ansvar for at foreldre har mulighet til og forstå og gjøre seg forstått i barnehagen. Å møte foreldre fra ulike kulturer, både innen det norske samfunnet og fra andre land, krever respekt, lydhørhet og innsikt. Dette forutsetter at personalet er bevisste og tydelige i egen yrkesrolle og trygge på egen kompetanse*(Kunnskapsdepartementet, 2011 s. 20).

1.8 Presentasjon av problemstilling.

Med utgangspunkt i hvor vi i dag finner fokuset i diskusjonen om det flerkulturelle samfunnet og hva styringsdokumentene for barnehagen sier, ble problemstillingen min som følger:

Hvordan jobber førskolelæreren for å legge til rette for samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn?

1.9 Oppgavens disposisjon.

I kapittel 1, som er innledningen, presenterer jeg valg av tema. Temaet er den profesjonelle førskolelæreren med undertema den flerkulturelle barnehagen og hvordan førskolelæreren jobber for å legge til rette for et godt samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn. Jeg gir også en begrunnelse for hvorfor valget falt på denne problemstillingen. Så kommer litt om eget faglig ståsted og formålet med oppgaven. Jeg har også valgt å si hvilket perspektiv jeg har som utgangspunkt for min oppgave. Til slutt i dette avsnittet presenterer jeg problemstillingen som ligger til grunn for oppgaven. Dette fordi det faller seg naturlig for meg etter at jeg har presentert begrunnelse for valg av oppgaven og perspektivet jeg har.

I kapittel 2 presenterer jeg den teorien som jeg vil drøfte funnene i intervjuene mine opp mot. Jeg har valgt å starte teoridelen med trygghet og tillit. Dette fordi tillit skaper grunnlaget for relasjoner. Så presenterer jeg dialektisk relasjonsteori fordi den støtter opp under mine egne meninger rundt det å samarbeide med foreldre i barnehagen. Videre har jeg valgt å se på de to tilnærmingene til mangfold som vi har lært om på studiet. Det er problemorientert og ressursorientert tilnærming til mangfold.

Kapittel 3 handler om metode. Her har jeg valgt å si litt om hva en metode er. Så metodiske overveielser, valg av metode, intervju som metode, utvalg og undersøkelsessted og til slutt en kort presentasjon av respondentene.

I kapittel 4 omhandler drøftningsoverveielser og drøftning av materiale opp mot teori og perspektiv. Her vil det komme frem om det er samsvar mellom empiri, perspektiv og teori.

2.0 Teori/perspektiv.

Holdninger som personalet har i forhold til mangfold vil få konsekvenser for kvaliteten på samarbeidet med barnas foreldre og foresatte, og deres mulighet til medvirkning og bestemmelse (Kunnskapsdepartementet, 2006). Mangfoldet og kompleksiteten menneskene møter i samfunnet gir nye utfordringer i barnehagen for personalet (Aamodt og Hauge, 2013). Dette fører til at det kreves kunnskap, kompetanse og holdninger på hvordan personalet møter disse endringene i barne- og foreldregruppen i barnehagen. Det å ta i mot og å samarbeide med foreldre som har en annen språklig og kulturell bakgrunn kan bli en utfordring for mange i personalgruppen. (Aamodt og Hauge, 2013).

Det er da førskolelærerne må spørre seg: Hvordan etableres kontakten med foreldre som har minoritetsbakgrunn? Hvordan får personalet til å involvere foreldrene i barnehagens planer og innhold? Hvordan kan den pedagogiske ledelsen i barnehagen jobbe for å opparbeide nødvendig kompetanse blant barnehagens personale på området: samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn?

2.1 Samarbeid og dialektisk relasjonsteori.

Relasjoner utvikler seg gjennom en prosess som preges av samhandling og utveksling av ord og tegn (Jensen og Ulleberg, 2011). Gjennom et slikt kommunikativt perspektiv kan barnehagens personale fremme demokratisk holdning der deltakelse og medvirkning står sentralt. Dette kan bidra til utvikling av en profesjonell rolle preget av likeverd. Den brasilianske pedagogen Paulo Friere understreker at dialog er et møte mellom mennesker som sammen vil forstå verden og lære mere enn de allerede vet (Jensen og Ulleberg, 2011).

Anerkjennelse er et sentralt begrep i dialektisk relasjonsteori (Jensen og Ulleberg, 2011). Det betegner en likeverdig relasjon der personalet i barnehagen må bestrebe seg på å forstå den andres perspektiv. Som profesjonell utøver bekrefter man den andres oppfatning av virkeligheten som gyldig. I tillegg er man som profesjonsutøver åpen for at det er sider ved den andres forståelse som er avvikende fra ens egen forståelse. På en slik måte blir anerkjennelse en holdning og et ideal man som profesjonell må strebe etter å oppnå for å gi kraft og frihet til den andre. I min oppgave vil den andre ses som foreldre med minoritetsbakgrunn. I en profesjonell rolle vil det si at personalet i barnehagen setter seg i den andres sted og gjennom dette trekker sluttinger om den andres opplevelser og erfaringer, som igjen gir muligheter for å se på seg selv og sine handlinger med utgangspunkt i den

andre(Frønes, 2006). Det vil også innebære å gripe den andres posisjon og situasjon i en samhandlingsprosess.

I forhold til å jobbe med foreldresamarbeid rettet mot foreldre som har minoritetsbakgrunn blir det viktig å møte foreldrene med anerkjennelse for familiens religiøse og livssynsmessige tilhørighet(Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). Det blir også viktig at barnehagens personale, med både førskolelærere og assistenter, reflekterer over og respekterer det mangfoldet som representert i barnegruppen. En annen og viktig kvalitet ved den anerkjennende relasjonen er nysgjerrighet(Jensen og Ulleberg, 2011). Med en nysgjerrig holdning holder profesjonsutøveren oppmerksomheten rette mot hele mangfoldet av historier og spørsmål som en samtale har å by på.

Anerkjennelse kan komme til uttrykk gjennom for eksempel blikkontakt(Becher, 2006). Øynekontakt og mimikk kan brukes som verktøy i formidlingsarbeidet i forhold til å få den andre part til å føle seg vel. Det blir viktig at personalet viser med kropp og mimikk at de lytter, er interessert og forsøker å få tak i budskapet. Når personalet lytter ved å være oppmerksomme viser personalet at de forstår den andre.

Dialektisk relasjonsteori bygger også på Meads speilingsteori(Jensen og Ulleberg, 2011). Teorien åpner opp for å forstå at mennesket kan forholde seg til seg selv og til det forholdet som mennesket har til omgivelsene. Prosessen går innover og utover, og må forstås som to forhold som er gjensidig avhengige av hverandre. Det jeg gjør reflekteres i relasjoner til andre og det jeg gjør mot andre reflekteres tilbake til meg selv, og skaper forutsetninger for hvem jeg blir. Det er gjennom relasjoner til andre at vi kan virkeliggjøre anerkjennelse, noe som igjen gir en betegnelse på en relasjon der likeverd står i fokus. Betydningen av begrepet anerkjennelse vil da ses i lys av å akseptere, respektere og godta(Jensen og Ulleberg, 2011). Å være anerkjennende er grundig forankret som en viktig pedagogisk holdning i arbeidet med barn ved førskolelærerutdanninger og barnehager i Norge(Becher, 2006). Det å anerkjenne består av å forstå den andre, å bekrefte den andre og å kunne være åpen ved å avstå fra kontroll på situasjonen. Når foreldre møtes med en anerkjennende væremåte, viser personalet i barnehagen en tiltro til deres foreldreskap(Gjervan, Andersen og Bleka, 2006).

Anerkjennelsesbegrepet er knyttet til prinsippet om likeverdighet og det å vise respekt for den andres opplevelsesverden.

Når det starter nye barn i barnehagen, vet personalet lite eller ingenting om barna som starter. Dette sier oss at den første tiden i barnehagen blir viktig for å kunne etablere trygghet og tillit, og bli kjent(Gjervan, Andersen og bleka, 2006). Noe av den tryggheten og tilliten som vi

ønsker og skape mellom foreldre og personalet i barnehagen etableres gjennom tydelig informasjon om barnehagens arbeid og en åpenhet om at både foreldre og personalet kan , å må tørre og spørre om det de måtte lure på(Gjervan, Andersen og Bleka, 2006).

Gjennom sin anerkjennende væremåte bidrar personalet til å støtte foreldrene i det å være forelder, uavhengig av hvilke verdier som verdsettes. Dette kan ses i lys av dialektisk relasjonsteori. Der en anerkjennende relasjon ses i forhold til forståelse, bekreftelse og åpenhet for å skape tillit i relasjonen mellom foreldre og personalet i barnehagen.

2.2 Problemorientert tilnærming.

En problemorientert tilnærming til mangfold kan gi seg utslag i at det å være annerledes og forskjellig ses på som et problem og en hindring for barnehagens arbeid. Språklig, kulturelt og religiøst mangfold ignoreres i barnehagens hverdagen. Barn, foreldre og personale med majoritetsbakgrunn utgjør *vifelllesskapet* i barnehagen. Målet for barnehagens arbeid er norskhet, både i forhold til språk og kultur. Det gir seg utslag i en monokulturell forankring, der en tar utgangspunkt i norsk språk og norske kulturelle uttrykksformer og tradisjoner(Kunnskapsdepartementet, 2006).

2.3 Ressursorientert tilnærming.

Hvis det kulturelle mangfoldet i barnehagen er blitt en integrert del av barnehagens pedagogikk, innhold og organisering, og personalet ser konsekvensen ved å ta hensyn til dette mangfoldet i sin utvikling av barnehagen, kan vi si at personalet har en ressursorientert tilnærming til mangfold(Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). Her blir det flerkulturelle mangfoldet sett på som en ressurs både for barn og voksne. Det som er kjennetegnet for en flerkulturell praksis og pedagogisk tenkning er at barnehagen tar utgangspunkt i barnas språklige, kulturelle og religiøse mangfold. Dette er også grunnlaget i pedagogiske planer, organisering og innhold i hverdagen. Her synliggjøres barnas foreldrenes og personalets bakgrunn og ressurser. Det er blitt en del av barnehagens ordinære virksomhet. Med denne måten å tilnærme seg det flerkulturelle samfunnet vil barn med minoritetsbakgrunn få likeverdige muligheter til mestring, utvikling og læring(Gjervan, Andersen og Bleka, 2006).

Under disse fire punktene ligger det teori som jeg har funnet relevant for min problemstilling. Med dette som bakgrunn skal jeg nå ut i barnehagen for å forske på hvordan førskolelæreren jobber for å tilrettelegge for samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn. Jeg skal se

om jeg finner samsvar mellom perspektiv, teori og praksis. Nå er tiden kommet for å finne ut hvilken metode jeg ønsker å bruke for å finne svar på spørsmålene.

3.0 Metode.

En metode forteller noe om hvordan forskningsarbeid kan gjøres i en prosess, der tilegning av kunnskap er et mål. Wilhelm Aubert er ofte blitt sitert når det kommer til å forklare hva en metode er. Han sier det slik: *En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder* (Dalland, 2012 s. 111).

3.1 Metodiske overveielser.

I prosessen med fagoppgaven, har jeg tenkt mye på hvordan jeg skal finne svar på problemstillingen, hvem som kan hjelpe meg til å finne disse svarene og hvilke metoder jeg skal bruke. I begynnelsen av prosessen bestemte jeg meg for intervju av en førskolelærer og en assistent. Jeg ville også ut i barnehagen for å se og observere hvordan førskolelæreren jobbet.

I prosessen med oppgaven har jeg valgt bort observasjon, fordi jeg ikke er ute etter å se om det er samsvar mellom det førskolelæreren sier i intervjuet og hvordan han/hun gjør det i praksis. Jeg er ute etter å få innsyn i hvordan førskolelæreren jobber med å tilrettelegge for samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn. Etter det jeg har lest i boka til Dalland(2012) er jeg kommet frem til at intervju er et godt verktøy å bruke til dette formålet.

I utgangspunktet hadde jeg også tenkt å intervju en førskolelærer og en assistent for å se hvordan barnehagens personale jobbet med temaet samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn. Etter hvert som jeg har jobbet med oppgaven har jeg gått bort i fra dette. Det er førskolelæreren og hvordan de sier at de jobber som er mitt fokus, og det skal ses i forhold til det perspektivet og den teorien jeg har funnet frem til. Dermed ble valget mitt å intervju to førskolelærere. En pedagogisk leder og en førskolelærer uten ansvar.

Jeg har brukt timer på å finne frem til teori og litteratur som jeg synes er relevant for problemstillingen. På en pedagogikk blogg på nettet kom jeg over boka til Jensen og Ulleberg(2013), som jeg gikk til anskaffelse av. Boka heter *Mellom ordene. Kommunikasjon i profesjonell praksis*. Da jeg leste i boka til Jensen og Ulleberg, kom følelsen av at jeg fant

støtte for egne tanker omkring samarbeid med foreldre. Her fant jeg mye av det jeg synes er viktig å vektlegge i et samarbeid med foreldre i barnehagen, enten de har minoritetsbakgrunn eller ikke. I boka hevdes det at samarbeid handler om relasjonen og kommunikasjonen mellom profesjonsutøver og bruker. Teorien har fokus på anerkjennelse, der en anerkjennende relasjon ses i forhold til forståelse, bekreftelse og åpenhet (Jensen og Ulleberg, 2013).

Tid er en faktor jeg har valgt å ta hensyn til. Tidsrammen for å få ferdig oppgaven er satt til slutten av november, og med et større utvalg av undersøkelsesenheter kunne jeg risikere å ikke få ferdig oppgaven til fristen for innlevering går ut. Et annet og like viktig moment er antall sider jeg har til rådighet.

3.2 Valg av metode.

Gjennom undersøkelsen ønsker jeg å få frem en sammenheng og helhet i det jeg erfarer. På samme tid ønsker jeg å opparbeide meg en forståelse av det arbeidet som gjøres i barnehagen. Som metode for å undersøke og få litt mer klarhet i hvordan førskolelæreren jobber i forhold til samarbeid med minoritetsforeldre, har jeg tenkt å bruke intervju. Dette valget tar jeg fordi jeg har lyst til å fange et så realistisk resultat som mulig i forhold til problemstillingen som er:

Hvordan jobber førskolelæreren for å legge til rette for samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn?

En annen årsak til at jeg velger å bruke intervju er at jeg kommer i direkte kontakt med feltet, som i dette tilfellet er barnehagen.

3.3 intervju som metode.

Intervju blir regnet som en kvalitativ metode, og er slik jeg ser det i forhold til det Dalland sier (2012), et godt verktøy for å gå litt i dybden på et tema. Formålet med det kvalitative forskningsintervjuet er å få tak i intervjupersonens egen beskrivelse av den livssituasjonen han eller hun befinner seg i (Dalland, 2012). Her ligger muligheten for å gå i dybden på et tema gjennom å nyttegjøre seg av få respondenter, og siden tiden er knapp anser jeg dette for å være et godt valg i forhold til min problemstilling.

En kvantitativ metode som en spørreundersøkelse, der jeg kanskje måtte gjøre meg bruk av flere informanter, ville for meg bli mer tidkrevende. Jeg føler også at en slik undersøkelse ikke passer så godt til min problemstilling i og med at jeg er ute etter fakta og ønsker å gå i dybden på temaet samarbeid med minoritetsforeldre. Hadde jeg vært ute etter målbare resultater hadde en kvantitativ undersøkelse vært mer passende.

3.4 Undersøkellessted.

Utvalget for undersøkelsen er en barnehage som ligger i Nordland fylke. Jeg kunne ha valgt meg flere barnehager, men det er ikke sikker at et større utvalg av barnehager kunne ha fortalt noe mer om hvordan førskolelæreren jobber med samarbeid i forhold til foreldre som har minoritetsbakgrunn. Jeg har valgt å intervju to førskolelærere. En pedagogisk leder og en førskolelærer uten ansvar.

3.5 Respondenter.

Begge respondentene jobber i en middels stor barnehage i Nordland fylke. Barnehagen har ikke hatt så mange barn med minoritetsbakgrunn. Den ene førskolelæreren har jobbet som pedagogisk leder i over ti år. Den andre førskolelæreren er forholdsvis fersk i jobben, men har flere års erfaring fra barnehage feltet.

Transkriberingen av innsamlet materiale tok ca 7 timer. Dette var et tidkrevende arbeid. Siden intervjuguiden min bestod av ti spørsmål, ble det mye innsamlet materiale. Fremlegging av materialet i sin helhet kommer på ca syv sider. Sider jeg ikke har til rådighet siden materialet skal drøftes. Derfor velger jeg å oppsummere det som førskolelærerne vektla i selve drøftningsdelen. Spørsmålene ligger som vedlegg til oppgaven og kan leses der.

4.0 Drøftingsoverveielser og drøftning av intervjumateriale.

I følgende kapitler vil jeg nå hente frem og belyse empirien fra intervjuene med respondentene. Jeg vil se om empirien, perspektivet og teorien er relevant for problemstillingen.

4.1 Å skape tillit og trygghet.

Å skape tillit og trygghet mellom foreldrene og personalet er noe begge respondentene fremhever som viktig. Gjennom det første møtet i barnehagen ønsker de at foreldrene skal føle at de blir møtt på samme måte som andre foreldre i barnehagen. Respondentene ønsker å få foreldrene til å føle at de møter et personale i barnehagen som er interessert i både barn og foreldre. En av respondentene sier: *"Jeg ønsker at foreldrene skal føle at de blir møtt på samme måte som alle andre foreldre. Jeg ønsker at de skal føle at de møter noen som interessert i både barn og voksne."* Begge respondentene ønsker å skape god kontakt med foreldrene og skape følelsen av trygghet for at barna blir ivaretatt på best mulig måte mens de er i barnehagen. Dette synliggjør et ønske om å skape et tillitsforhold mellom foreldrene og personalet i barnehagen. Å skape tillit og trygghet mellom foreldre og personalet i barnehagen er viktig i etableringsfasen av samarbeidet (Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). Når personalet i barnehagen har fått det til, er det enklere å få innsyn i foreldrenes situasjon, hvilke behov foreldrene har i forhold til barnehagen og hvilke hensyn barnehagens personale må ta.

Dette synliggjør at personalet i barnehagen med pedagogene i spissen er opptatte av at alle foreldrene skal ivaretas. Det skal ivaretas som en hel gruppe og ikke som dem og oss. Dette kan igjen vise tilbake til at respondentene så nytten av det å ha studenter innom i barnehagen slik de fikk oppdatering på relevant litteratur om temaet den flerkulturelle barnehagen, og at de hadde en pedagog i barnehagen med fordypning i flerkulturell forståelse.

Respondentene hevder at personalet i barnehagen er ute etter å legge et grunnlag for å kunne ha en god dialog med foreldrene, der begge parter kan utveksle forventninger i forhold til hverandre. En av respondentene sier: *"Det er vanskelig språkmessig sett, men vi er blitt kreative etter hvert. Det går mye på tegnspråk og bilder der språket er en barriere."* Det skal knyttes bånd som er med på å få foreldrene til å føle seg trygge på at barna deres blir ivaretatt på best mulig måte mens de er i barnehagen. Dette sier Rammeplanen for barnehagens oppgaver og innhold (2011) noe om. Her står det at det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit.

Det å ta i mot og å samarbeide med foreldre som har en annen språklig og kulturell bakgrunn kan bli en utfordring for personalet i barnehagen (Aamodt og Hauge, 2013). Det å skape denne

tilliten og tryggheten oppleves av begge respondentene som å være krevende og fylt med utfordringer i forhold til språk. Begge er enige om at tolketjenesten fungerer dårlig i forhold til denne problemstillingen. I barnehagen har de løst dette ved å bruke bilder i forbindelse med brevet som går hjem til foreldrene når barnet har fått tildelt plass i barnehagen. For å få forklart foreldrene hva ungene deres trenger å ha med seg av utstyr i barnehagen brukes det også bilder, eller konkreter i form av klærne til de andre ungene i barnehagen. En av respondentene sier: *"Vi bruker konkreter fra garderoben der de andre barnas klær henger for å vise foreldrene hva deres barn trenger å ha med seg i barnehagen."* Da tar personalet foreldrene med ut i garderoben og viser dem klærne som henger i garderobene. Dette skjer som regel i løpet av den første dagen i tilvenningsperioden. Tillit til den som innehar den profesjonelle rollen er sentralt for å kunne utvikle gode samarbeidsforhold. God kommunikasjon har vist seg å skape tillit i relasjoner (Jensen og Ulleberg, 2011).

Utifra det perspektivet for oppgaven, oppfattes det slik at respondentene også bruker rammeplanen som verktøy for det arbeidet som gjøres i barnehagen rettet mot foreldresamarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn. Respondentene hevder at de ønsker å skape tillit og de bestreber seg etter å nå frem med informasjon til foreldrene om barnehagens arbeid i forhold til viktigheten av at barna er godt utstyrt til å kunne møte barnehagehverdagen. Respondentene hevder at personalet i barnehagen gjennom samarbeid innad i personalgruppen har valgt å gjøre seg bruk av bilder i forbindelse med ukeplaner, turplaner og bassengplaner for å få forklart hva ungene trenger å ha med seg til de ulike aktivitetene. Her har personalet i barnehagen forsøkt å skape trygghet og tillit gjennom tydelig informasjon rundt noe av det arbeidet som gjøres i barnehagen. Den ene respondenten sier: *"Vi har laget bassengplaner, ukeplaner og turplaner med bilder på, som forklarer hva ungene trenger å ha med seg til de ulike aktivitetene."* Gjennom å gi uttrykk for et så tydelig ønske om å formidle barnas behov for utstyr i barnehagen, signaliserer personalet en åpenhet om at både foreldre og personalet kan stille spørsmål om det de måtte lure på (Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). Dette arbeidet sies det også noe om i rammeplanen for barnehagens oppgaver og innhold. Rammeplanen presiserer at barnehagen har et spesielt ansvar i forhold til å jobbe slik at foreldre med minoritetsbakgrunn har muligheten til å forstå og gjøre seg forstått i barnehagen (Rammeplanen, 2011). I den forbindelse har barnehagen også gjort seg nytte av "gamle" foreldre i barnehagen som tolk for de nye foreldrene som kommer til.

Ideen til å bruke bilder for å kunne kommunisere med foreldrene når språket er mangelfullt, fikk pedagogene og resten av personalgruppen fra arbeidet med barn som har vanskelig for å

uttrykke seg å kommunisere gjennom språk. En av respondentene sier. " *I barnehagen har vi erfaring med at bildekalendere fungerer for barn som har problemer med å kommunisere og uttrykke seg.*" I frustrasjonen over at det var vanskelig å kommunisere med foreldre som har minoritetsbakgrunn, kom de frem til at de ville prøve ut å bruke bilder på samme måte for å kunne klare å forklare hva ungene hadde behov for å ha med seg i barnehagen. Å bruke bilder i kommunikasjon har i følge respondentene blitt et vellykket prosjekt i forhold til oppstarten i barnehagen. Barnehagens personale har vært kreative i måter å løse opp i språkbarrierene. De har gjort seg bruk av tidligere erfaringer med barn som sliter med språk og kommunikasjon, der bilder i kommunikasjon har blitt brukt, og overført erfaringene til et nytt felt. Det at barnehagens personale bestreber seg etter å få til kommunikasjon på tross av språkbarrierene, vitner om at de har en anerkjennende holdning overfor foreldrene. Anerkjennelse for hverandres ansvar og oppgaver i forhold til barnet (Kunnskapsdepartementet 2011). Dette gjør i følge respondentene foreldresamarbeid til en viktig del av barnehagens virke.

4.2 Samarbeid i en dialektisk relasjon.

Begge respondentene hadde helt klare og sterke formeninger om hvordan de kunne løse opp i kommunikasjons problemene. I tillegg er begge av de formening at kroppsspråket også er en viktig del av kommunikasjon. Dette omfatter blikkontakt, mimikk, gestikulering og tegn. Becher, (2006), hevder at anerkjennelse kommer til uttrykk gjennom blikkontakt. En av respondentene sier: "*Det gjelder å bruke et så enkelt språk som mulig, og å gjøre seg nytte av kroppsspråket. Det går mye på gestikulering.*" Dermed kan øyekontakt og mimikk brukes i formidlingsarbeidet i barnehagen slik respondentene også hevder. Anerkjennelse er et sentralt begrep i dialektisk relasjonsteori. Det betegner en likeverdig relasjon der personalet i barnehagen må bestrebe seg på å forstå den andres perspektiv (Jensen og Ulleberg, 2011).

Det handler om å få den andre part til å føle seg vel, og forstå at personalet er opptatt av å møte foreldrene med respekt for den de er. I en setting der språket er en barrierer vil det bli viktig at personalet viser med kropp og mimikk at de lytter, er interessert og forsøker å få tak i budskapet. Når vi lytter og er oppmerksomme viser vi at vi forstår den andre (Becher, 2006). Den brasilianske pedagogen Paulo Friere understreker at dialog er et møte mellom mennesker som sammen vil forstå verden og lære mere enn de allerede vet (Jensen og Ulleberg, 2011). I en profesjonell rolle vil det si at profesjonsutøveren setter seg i den andres sted og gjennom dette trekker sluttinger om den andres opplevelser og erfaringer, som igjen gir muligheter for

å se på seg selv og sine handlinger med utgangspunkt i den andre. Det vil også innebære å gripe den andres posisjon og situasjon i en samhandlingsprosess (Frønes, 2006). Slik er denne teorien med på å støtte opp om de valgene respondentene gjorde i forhold til hvordan de valgte å løse kommunikasjons problemene på.

Gjennom kompetanseutvikling i personalet, har pedagogene valgt å jobbe med det å skape bevissthet rundt betydningen av egen kultur. Dette valget ble tatt når de hadde fått oppdateringer på litteratur om andre kulturer, gjennom det å ha studenter i barnehagen og erfaringen til pedagogen i personalet som hadde fordypning i flerkulturell forståelse. Førskolelærerens erfaringer i forhold til det å skulle jobbe i et fremmed land der språket ble vanskelig og erfaringene med oppdagelsen av egen kulturs betydning ble lagt til grunn for viktigheten av å jobbe med bevisstgjøring av dette innad i personalgruppen. En av respondentene sier: "*Det blir viktig at det pedagogiske personalet deler av den kunnskapen som allerede er i personalgruppen. Alle i personalgruppen tenker over hva egen kultur og oppvekst betyr.*" For å forstå andre blir det viktig å forstå seg selv. (Frønes, 2006). Den profesjonelle rollen vil da innebære at som profesjonell setter man seg inn i den andres sted og trekker slutninger om den andres opplevelser og erfaringer. Forståelsen av betydningen av egen kultur som personalet har opparbeidet seg gjennom refleksjon, gir personalet muligheter for å se på seg selv og sine handlinger med utgangspunkt i den andre. Det vil også innebære å gripe den andres posisjon og situasjon i en samhandlingsprosess (Frønes, 2006).

Grunnlaget for et godt samarbeid mellom personalet i barnehagen og foreldrene legges ved å få til et godt samarbeid innad i personalgruppen. De verdiene og holdningene som er rådende blant personalet vil prege måten som foreldrene møtes på (Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). På personalmøtene hadde praksisfortellinger også blitt tatt i bruk for å gjøre hele personalgruppen bevisste på hvordan de jobbet. En av respondentene sier: "*Bruk av praksisfortellinger på personalmøtene for å skape bevissthet rundt egen kulturs betydning.*" Gjennom praksisfortellingene var det også blitt belyst ulike bordskikker i ulike kulturer, hvordan blikkontakt tolkes i ulike kulturer og bruk av hijab opp mot egen folkedrakt. For det pedagogiske personalet i barnehagen var det et ønske om å utvise og utvikle toleranse for ulike måter å leve på som gjorde at de valgte en slik vinkling på praksisfortellingene sine. Ved å gjøre dette opplevde de at de fikk resten av personalgruppa med seg i arbeidet sitt. Gjennom refleksjon rundt ulike bordskikker, ble de i stand til å sette seg inn i den andres opplevelser og erfaringer, ved å se på seg selv gjennom egne handlinger med utgangspunkt i den andres opplevelser (Frønes, 2006).

Når personalet i barnehagen skal jobbe med foreldresamarbeid som er rettet mot foreldre som har minoritetsbakgrunn blir det viktig at foreldrene blir møtt med anerkjennelse for familiens religiøse og livssynsmessige tilhørighet. Det blir også viktig at barnehagens personale, med både førskolelærere og assistenter, reflekterer over og respekterer det mangfoldet som representert i barnegruppen (Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). Mat er noe som ofte er forbundet med religion i ulike kulturer. For respondentene ble det viktig å signalisere til foreldrene at de hadde forståelse for dette, ved å bekrefte overfor foreldrene at de var klar over at muslimer ikke spiste svinekjøtt. En av respondentene sier: *"De skal føle at deres religion blir tatt på alvor, og at vi setter oss inn i deres matskikker."* Gjennom å stille spørsmål om hva ungene kunne spise av pålegg og ellers det som ble laget til varmmat i barnehagen. Hensynet som ble tatt kom til syne gjennom pålegg som var tilgjengelig for ungen, og varmmaten som ble laget i barnehagen. De ønsker å overføre følelsen av å bli tatt på alvor i forhold til deres religion og de skikkene som er viktig for foreldrene at barnehagen følger opp rundt.

Samtidig som respondentene sier at de har et ønske om å få foreldrene til å føle seg verdsatt for den de er, har de også et ønske om å innvie dem i norske mattradisjoner og andre tradisjoner som vi har i vår kultur. I barnehagen har de hatt et lite prosjekt som omhandlet mat. Foreldrene med minoritetsbakgrunn ble invitert til å lage mat fra deres kultur og ta maten med i barnehagen. En av respondentene sier: *"Det er viktig å huske på at foreldrene mer enn gjerne deler av sine kunnskaper. De setter pris på å bli hørt og sett."* I barnehagen laget de norsk tradisjonsmat som korpvølse som foreldre og barn fikk smake på. Dette prosjektet ble gjort i samarbeid med hele foreldregruppa, og alle stilte seg positive til prosjektet. Dette prosjektet ble en realitet fordi både foreldre og personalet følte seg trygge i samarbeidsprosessen. Respondentene opplevde også at foreldrene ble svært glade for å bli spurt om å lage mat for å ta med i barnehagen. I sitt samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn ser respondentene det som viktig å møte foreldrene med respekt, toleranse og åpenhet. En av respondentene sier: *"Selve håndtrykket i det første møtet kan bety mer enn tusen ord."* I relasjoner der det er ønskelig å utvikle forståelse og bekreftelse i møtet med den andre, er åpenhet for den andre viktig (Jensen og Ulleberg, 2011).

For å få dette til ser respondentene det som viktig å ha kjennskap og kunnskaper om de ulike kulturene og religionene som er representert i barnehagen. Det handler også om å jobbe med ulike kulturer der barnegruppa er involvert. Det å bruke musikk, mat og bilder fra andre land har vist seg og bli nyttige hjelpemidler. Den ene av respondentene sier at han helt klart ser

nyttan av å ha innslag fra andre kulturer i barnehagen i en slik prosess, fordi barnehagen blant annet kan nyttegjøre seg av foreldrene ved å få dem til å lage mat å ta med til barnehagen. Gjennom ett slikt samarbeid får de tilbakemeldinger som tyder på at foreldrene verdsetter initiativet fra barnehagens side, noe som igjen er med på å underbygge anerkjennelsesbegrepet. For en av respondentene handler det om å ha muligheten til å tilrettelegge slik at både foreldre og barn får opplevelsen av en fin og god hverdag i barnehagen. Den ene av respondentene sier: *"I arbeidet med å innhente kunnskap om den flerkulturelle barnehagen har det vært nyttig for barnehagen å ha studenter innom."* Det har gjort at personalet i barnehagen har fått kjennskap til litteratur som omhandler den flerkulturelle barnehagen. I blant barnehagens personale har de også en førskolelærer som har fordypning i flerkulturell forståelse, noe som har vært med på å gi dem ytterligere innsyn i og forståelse for de ulike kulturene.

Respondentene understreker også at det flerkulturelle arbeidet er med på å ufarliggjøre andre kulturer og andre måter å leve på. Dette mener respondentene er gjeldende både for barn og voksne, og ser også nytten av å jobbe med ulike kulturer blant ungene i barnehagen. Når man som mennesker har forståelse for at det fins ulike måter og leve på, og at for hvert enkelt individ er egen kultur av stor betydning, blir det enklere å vise forståelse og respekt for andres levesett. Det er med på å gjøre likeverdighetsprinsippet sterkere. En av respondentene sier: *"Å ha kompetanse på flerkulturell forståelse i barnehagen har ført til at pedagogene føler at det har vært enklere å opparbeide seg en forståelse for hvor viktig det er å forstå egen kultur og hva den betyr, før en kan sette seg inn i hva kultur betyr for andre. Det blir også viktig for å forstå hvordan en kan tilnærme seg det mangfoldet av kulturer som vi i dag finner i et samfunn."* Kjennskap til ulike kulturer er i følge respondentene viktig for å skape forståelse for andre menneskers levesett. Dette åpner for noe av det som er viktig i dialektisk relasjonsteori. Det å forstå at mennesket kan forholde seg til seg selv og det forholdet det har til omgivelsen (Jensen og Ulleberg, 2011). Det jeg gjør reflekteres i relasjoner til andre og det jeg gjør reflekteres tilbake til meg selv. Dette skaper forutsetninger for hvem jeg blir. Gjennom relasjonene til andre kan vi virkelig gjøre anerkjennelse noe som igjen blir en betegnelse på at likeverd står i fokus.

Barnehagepersonalet har ansvar både for å ta initiativ til og for å utvikle samarbeid med foreldrene i barnehagen (Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). Dette krever en sammensatt kompetanse som omhandler en kombinasjon av kunnskaper, holdninger og ferdigheter i forhold til det å samarbeide. Dette vises tydelig i den måten som respondentene forteller at de

jobber i barnehagen der de er ansatt. I den forbindelse tenker jeg at det er naturlig å se på måten personalet tilnærmer seg mangfoldet i barnehagen, i og med at samarbeid også handler om holdninger.

4.4 Tilnærming til mangfold.

Respondentene hevder at barnehagens personale har tatt høyde for å legge til rette for et språklig, religiøst og kulturelt mangfold. I forhold til å jobbe med foreldresamarbeid rettet mot foreldre som har minoritetsbakgrunn blir det viktig å møte foreldrene med anerkjennelse for familiens religiøse og livssynsmessige tilhørighet (Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). Respondentene har som mål at hvert enkelt barn møter anerkjennelse for familiens religiøse og livssynsmessige tilhørighet, og at barnehagen reflekterer og respekterer det mangfoldet som er representert i barngruppen. Det virker som de er mer opptatt av at barnehagen skal oppfattes som et vi, i stedet for oss og dem.

Det skilles mellom to tilnæringsmåter til mangfold. Den ene måten å tilnærme seg mangfold kalles problemorientert tilnærming og den andre kalles for ressursorientert tilnærming til mangfold. I en problemorientert tilnærming til mangfold, kan tilnærmingen gi seg utslag i at det å være annerledes og forskjellig ses på som et problem og en hindring i barnehagens arbeid (Kunnskapsdepartementet, 2006). I forhold til det respondenter sier om hvordan personalet i barnehagen jobber, styre til siden for denne tilnærings måten.

Det oppleves ikke som målet med arbeidet i barnehagen er å skape norskhet, men heller tvert i mot å skap rom for de ulike kulturene personalet møter i barnehagehverdagen. Dermed kan vi ikke si at de har en monokulturell forankring som betyr at de tar utgangspunkt i norsk språk og kultur (Kunnskapsdepartementet, 2006). De er interesserte i å lære mer om de ulike kulturene og religionene som er representert i barnehagen, og lar dette komme til syne gjennom måten de legger til rette for at foreldrene skal føle seg mottatt i barnehagen. Den ene respondenten sier: *"Kjennskap til andre kulturer er med på å skape forståelse for ulike levesett."* De har til og med vært så heldige at de har hatt en førskolelærer med fordypning i flerkulturell forståelse. En ressurs som har vært nyttig i arbeidet med å lege et godt grunnlag for samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn.

Med bakgrunn i det jeg har drøftet gjennom dette kapitlet er det synlig at barnehagen har en ressursorientert tilnærming til mangfold. De er opptatte av at foreldre og barn skal opplev en positiv barnehagehverdag, gjennom å få både liten og stor til å føle seg verdsatt for den de er.

Personalet har også et ønske om at de andre barna i barnehagen skal få et innblikk i ulike kulturer, og lære seg til å sette pris både på likheter og ulikheter ve de ulike kulturene. En av respondentene sier: *"Vi starte tidlig i barnehagen med å gjøre ungene kjent med andre kulturer. Da er det også en fordel at man har innslag fra andre kulturer i barnehagen. Kanskje kan vi gjøre oss bruk av foreldrene til disse barna etter hvert som språkferdighetene blir bedre."* Når det kulturelle mangfoldet er blitt en integrert del av barnehagens pedagogikk, innhold og organisering, og personalet ser konsekvensene ved å ta hensyn til dette mangfoldet i sin utvikling av barnehagen, kan vi si at barnehagen har en ressursorientert tilnærming til mangfold(Gjervan, Andersen og Bleka, 2006).

Begge respondentene kom med eksempler på hvordan de viser respekt for det mangfoldet som finnes i barnegruppen. De viste interesse for barnas kultur og religion. Det viste de f eks i at de inviterte foreldrene med minoritetsbakgrunn til å lage mat og ta med i barnehagen. De viste det også gjennom måten de la til rette for hvilken mat som ble servert i barnehagen, og hvordan de jobbet med praksisfortellinger på personalmøtene. De viste det også gjennom bruken av bilder for å få forklart foreldrene hva barna trengte å ha med seg til de ulike aktivitetene i barnehagen. Med denne måten å tilnærme seg det kulturelle mangfoldet vil barn med minoritetsbakgrunn få likeverdige muligheter til, mestring , utvikling og læring(Gjervan, Andersen og Bleka, 2006). Med dette kan tanken om en ressursorientert tilnærming underbygges.

5.0 Oppsummering.

Gjennom bruk av teori og forskning som metode har jeg sett på hvordan førskolelærerne jobber med å legge tilrette for samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn. Ved å se på empirien sammen med teorien, har jeg fått større innsikt i hvordan dette gjøres og hvorfor det er viktig. Ved hjelp av bevisste informanter føler jeg at jeg har fått svar på problemstillingen som er:

Hvordan jobber førskolelæreren for å legge til rette for samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn?

Det kommer tydelig frem gjennom intervjuene med respondentene at samarbeid med minoritetsforeldre er et tema som er blitt belyst innad i personalgruppen. Begge respondentene er opptatt av at foreldrene må møtes på en slik måte at de føler seg verdifulle

som mennesker. De må møtes med åpenhet, respekt, forståelse, og det er viktig å skape tillit mellom personalet i barnehagen og foreldrene. De er opptatte av å skaffe seg kjennskap til ulike kulturer, religioner og matskikker. På en slik måte kan de gi hele barnegruppen kjennskap til de ulike kulturene som er representert i barnehagen, samtidig som de ønsker at de barna som har en annen kulturell bakgrunn skal bli kjent med den norske kulturen. Slik synliggjør respondentene at dette er et tema som det skal jobbes med blant hele personalet. De viser at de har en ressursorientert tilnærming til det kulturelle mangfoldet som fins i barnehagen.

Funnene i empirien, har ført til at førforståelse der jeg var opptatt av om barnehagen var oppmerksomme på hva rammeplanen sa om foreldresamarbeid, nå har gitt meg en ny forståelse. Jeg har lært at foreldresamarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn tas på alvor og at det jobbes med temaet blant hele personalgruppen. Førskolelærerne er opptatte av hvordan de møter foreldrene og hvordan foreldrene oppfatter barnehagens personale. Førskolelærerne er også bevisst på at dette er en jobb for hele personalgruppen, og ikke bare pedagogene.

6.0 Litteraturliste

Aamodt, S. og Hauge, A-M.(2013). *Snakk med oss*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Barnehageloven (2005). *Lov om barnehager av 17. juni 2005 nr 64*.

Becher Andreassen, A.(2006). *Flerstemmig mangfold: Samarbeid med minoritetsforeldre*.
Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Dalland, O.(2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter*.(5. utgave). Oslo: Gyldendal
Norsk Forlag AS.

Gjervan, M., Andersen, C.E. og Bleka, M.(2006). *Se mangfold*. Oslo: Cappelen Forlag AS.

Kunnskapsdepartementet.(2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo:
Kunnskapsdepartementet.

Kunnskapsdepartementet.(2006). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. Oslo:
Kunnskapsdepartementet.

Jensen, P. og Ulleberg, I.(2011). *Mellom ordene*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

7.0 Vedlegg.

7.1 Vedlegg 1. Informasjonsbrev.

Til førskolelærerne i ..... barnehage.

Som fjerdeårs student på førskolelærerstudiet ved Høgskolen i Nesna, skal jeg skrive min fagoppgave i pedagogikk. Temaet for oppgave er den profesjonelle førskolelæreren. Jeg har valgt å se nærmere på: *Hvordan jobber førskolelæreren for å legge til rette for samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn?*

Gjennom erfaringer jeg har gjort meg både på jobb og i praksisperioder, kjenner jeg at dette er noe som engasjerer meg. Hovedmålet med undersøkelsen er å få dypere kjennskap til og forståelse for det arbeidet som gjøres i barnehagen i forhold til samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn.

Jeg står som ansvarlig for oppgaven sammen med min høgskolelektorveileder Sølvi Thuv solvit@hinesna.no ved Høgskolen i Nesna. Undersøkelsen skal på forhånd godkjennes av Hine.

Jeg vil gjerne at en pedagogisk leder på avdelingene og en førskolelærer uten ansvar deltar som respondenter med sine synspunkter i intervju med varighet på ca. 45 minutter. Intervjuet vil anonymiseres.

Jeg vil også gjerne ha barnehagens årsplan.

Undersøkelsen vil resultere i fagoppgaven som skal forsvares muntlig i uke 50 2013 for medstudenter, faglærere, veiledere og sensor. Besvarelser med karakteren A-C, kan med studentens samtykke publiseres på brage/bibsys; <http://brage.bibsys.no/hinesna/>, høgskolens database.

Jeg håper på positiv respons og deltakelse i prosessen med min fagoppgave.

Kjersti Hartviksen.

Studentens underskrift.

Sølvi Thuv.

Faglærers underskrift.

7.2 Vedlegg 2. Intervjuguide.

Intervjuguide:

Respondent nr:

Intervju gjennomført:

Spørsmål til førskolelærer:

1. Hvilke erfaringer har du som førskolelærer i forhold til foreldresamarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn?
2. Hva ønsker du som førskolelærer å oppnå gjennom samarbeidet med foreldre som har minoritetsbakgrunn?
3. På hvilken måte ser du som førskolelærer at barnehagen kan dra nytte av samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn?
4. Har barnehagen noen form for rutiner i forhold til samarbeidet med foreldre som har minoritetsbakgrunn?(Kan du si litt mer om dette?)
5. Hvordan kom barnehagen frem til disse rutinene?
6. Hvordan skjer den første kontakten i barnehagen med foreldre som har minoritetsbakgrunn? (Kan du si litt mer om dette?)
7. Hva ønsker du som førskolelærer å oppnå i det første møtet med foreldre som har minoritetsbakgrunn?
8. Hvorfor ser du på dette med samarbeid som viktig?
9. Hva tenker dere i barnehagen med tanke på å utvikle personalets kompetanse om flerkulturelle forhold?
10. Har du noe mer og tilføyde i forhold til samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn?

7.3 Vedlegg 3. Råmateriale intervju.

9. Hva tenker dere i barnehagen med tanke på å utvikle personalets kompetanse om flerkulturelle forhold?

Bruk av avdelingsmøter og personalmøter til å lage planer og strategier. Innhente kunnskap ved hjelp av tilgjengelig litteratur og den kompetansen som fins i barnehagen. Det blir viktig at det pedagogiske personalet deler av den kunnskapen som allerede er i personalgruppen. Alle i personalgruppa tenker over hva egen kultur og oppvekst betyr. Jobbe med å forstå andres forhold til kultur gjennom å bli trygg på egen kulturs betydning. Gjennom å trekke inn egne erfaringer og kan vi klare å sette oss i den andres posisjon. Hva betyr den kulturen du har med deg i bagasjen din? Kan du legge den helt vekk for så å adoptere en ny kultur som din egen. Bruk av praksisfortellinger på personalmøtene for å skape bevissthet rundt egen kulturs betydning. Hvordan ville min opplevelse være hvis jeg kom til et fremmed land der jeg ble hilst velkommen på mitt eget språk, jeg så mitt eget flagg og et kart der jeg kunne se landet mitt? Tenke over at andre mennesker ikke er så ulike oss selv med tanke på egen kulturs betydning. Både når det kommer til religion og tradisjoner. Hente inn kunnskaper om ulike religioner og kulturer. Gi hele personalgruppa kunnskap om dette, slik at det blir enklere å skape forståelse for mattradisjoner som har sammenheng med religion. Kunnskapen kan innhentes både via foreldre og oppslagsverk som internett og faglitteratur. Være villig til endring, og jobbe mot forståelsen av hvorfor det er viktig med endring. Endringer innad i personalgruppen er ikke gjort over natten og vi må derfor huske på at det er viktig å begynne i det små og ha det som tema gjennom hele året. Det kan være et viktig hjelpemiddel på veien i det flerkulturelle arbeidet i barnehagen å opprette et pedagogisk forum i egen barnehage, der vi snakker samme fagspråk. Der pedagogene får mulighet til å legge strategier for hvordan det skal jobbes med flerkulturelt arbeid opp mot resten av personalet. Det blir også viktig å holde oss oppdatere oss på litteratur innenfor området den flerkulturelle barnehagen.

10. Har du noe mer og tilføye i forhold til samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn?

Med kunnskap om de ulike kulturene blir vi tryggere i vårt arbeid i barnehagen. Det blir lettere å ta kontakt med foreldrene i forhold til foreldresamarbeid. Som profesjonsutøver vet man hva man kan spørre om uten at det vil skape situasjoner som vil føles som ubehagelige for partene. Det oppleves mye trygghet med litt kunnskap i forhold til ingen ting. Det er viktig å jobbe med hele personalet for å opparbeide en felles forståelse for hva det vil si å jobbe med

flerkulturelle forhold. Det er viktig å huske på at foreldrene mer en gjerne deler av sine kunnskaper. De setter pris på å bli hørt og sett.